Lietas Nr. C15204016
Lietas arhīva Nr. C-0645-17/17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā, 2017.gada 7.jūnijā

Jelgavas tiesa

tiesnese M. Griķe

civillietā
rakstveida procesā

maksātnespējīgās akciju sabiedrības "Reversed" maza apmēra prasībā par naudas piedziņu pret /pers. A/.

Aprakstošā daļa

Jelgavas tiesā 2016.gada 12.jūlijā ierosināta civillieta strīdā, kur prasītāja maksātnespējīgā akciju sabiedrība "Reversed", reģistrācijas Nr.40003347400, prasības pieteikumā maza apmēra prasībā par naudas piedziņu pret atbildētāju /pers. A/, personas kods /personas kods/, kā dzīvokļa īpašuma /adrese/, īpašnieci, cēlusi prasību zemes nomas maksas parāda 160,25 euro, pievienotās vērtības nodokļa 33,65 euro un nekustamā īpašuma nodokļa kompensācijas 20,42 euro par laika posmu no 2008. gada 1.janvāra līdz 2015. gada 31.decembrim piedziņai, ar prasības summu 214,32 euro. Lūdz piedzīt tiesāšanās izdevumus un noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās summas līdz sprieduma izpildei.

Prasībā norādīti apstākļi, ka prasītāja bija zemes nekustamā īpašuma Jelgavā, Meiju ceļā 40, kadastra nr. 0900 012 005, īpašniece. Nekustamajā īpašumā tā kopīpašnieku starpā ir noteikta dalīta lietošanas kārtība. Prasītājas valdījumā esoša nekustamā īpašuma daļa tiek lietota un izmantota dzīvojamo ēku ar adresēm Meiju ceļš 30; 32; 34; 36; 40; 42; 46; 48; 50 uzturēšanai un apsaimniekošanai. Valsts zemes dienestā apstiprināts ēku uzturēšanai nepieciešamais zemes gabalu robežu plāns, ko iesniegusi Jelgavas pilsētas pašvaldība, - ēkas Meiju ceļš 46, Jelgavā, uzturēšanai funkcionāli nepieciešamais zemes gabals 4930 kvm platībā.

Laikā no 2008. gada 1.janvāra līdz 2015. gada 31.decembrim /pers. A/ ir bijusi dzīvokļa īpašuma /adrese/īpašniece.

Starp pusēm uz likuma pamata, bez līguma slēgšanas, izveidojušās zemes piespiedu nomas tiesiskās attiecības.

Puses nav vienojušās par nomājamās platības maiņu, ne par zemes nomas maksu, kas būtu atšķirīga no likumā noteiktās. Prasītāja aprēķinājusi nomas maksu 5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā par laiku no 01.01.2008 līdz 30.09.2009 un 6% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā par laiku no 01.11.2009. Laikā no 2010. gada 1.janvāra līdz 2014. gada 31.decembrim atbildētājai jākompensē nekustamā īpašuma nodoklis atbilstoši piederošajām ēkas domājamām daļām par to zemes gabala daļu, kas noteikta kā funkcionāli nepieciešamā, ēku nododot privatizācijai.

Prasība pamatota ar likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta pirmās daļas 3.punktu, 54.panta pirmo daļu, likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta $2.^1$ daļu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma $17.^4$ panta ceturto un piekto daļu, Dzīvokļa īpašuma likuma 13.panta pirmo daļu, Civillikuma 1069., 1071., 1838., 2141., 2142.pantu.

Atbildētājai /pers. A/ par uzsākto tiesvedību paziņots, pieprasot sniegt paskaidrojumus tiesneša noteiktā procesuālā termiņā. Prasības pieteikums, paskaidrojumu veidlapa, tiesas paziņojums nosūtīti uz atbildētājas deklarētu dzīvesvietas adresi (sk. Dzīvesvietas deklarēšanas likumā, Civilprocesa likuma 26.panta pirmajā daļā, TIS VMIS). Tiesas sūtījums tiesā atpakaļ nav saņemts, no tā secināms, ka adresāts to ir saņēmis.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumus nav sniegusi. Pušu sacīkstē nepiedalās tiesai nezināmu apsvērumu dēļ.

Ar papildus paskaidrojumiem un pierādījumiem, prasītāja pamato prasījuma tiesības ar vienošanos starp zemes īpašuma kopīpašniekiem, kas noslēgta 2009.gada 1.oktobrī un 2012.gada 14.novembrī. Atsaucas uz Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr.2008-34-01 secinājumiem par nodokļiem, ar kuriem tiek aplikti personas ienākumi no nekustama īpašuma, kas noteikti nodokļu likumos. Zemes noma par atlīdzību ir pakalpojuma sniegšana, kas ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums. Atsaucas uz likumu "Par pievienotās vērtības nodokli" 1.panta 3.punktu, 2.panta otro un septīto, deviņpadsmito daļu, redakcijā līdz 2012.gada 31.decembrim, un Pievienotās vērtības nodokļa likumu 1.panta 14.punktu, 5.panta pirmo daļu, 34.panta septīto daļu, spēkā no 2013.gada 1.janvāra; judikatūru spriedumā lietā Nr. SKC-535/2007. Zemes nomas maksa tiek noteikta ar likumu 5% un 6% gadā no zemes kadastrālās vērtības un ir ar pievienotās vērtības nodokli apliekams darījums. Zemes nomas maksai papildus tiek piemērots PVN atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai likmei 21%.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{25}$ pantu, lieta iztiesāta rakstveida procesā, jo puses nav lūgušas to iztiesāt tiesas sēdē un tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Pusēm par to paziņots laikus, paziņojot datumu, kad tiesas kancelejā varēs saņemt sprieduma norakstu.

Puses informētas par tiesas sastāvu, izskaidrojot tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim.

Noraidījums tiesas sastāvam nav pieteikts.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības pamatu, priekšmetu un summu, iesniegtos rakstveida pierādījumus, ņemot vērā, ka atbildētāja pēc būtības nav sniegusi paskaidrojumus, nekādus pierādījumus tiesas vērtēšanai pušu sacīkstē nav nodevusi, saskaņā ar likumu "Par tiesu varu", Civillikuma 1., 2., 3., 4., 5., 1587., 1069., 1071., 1838., 2141., 2142.pantu, Komerclikuma 406.pantu, likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta pirmās daļas 3.punktu, 54.panta pirmo daļu, likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta 2.[1] daļu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 17.[4] panta ceturto un piekto daļu, likuma "Par dzīvokļa īpašumu" 12.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 8., 10., 13.panta pirmo daļu, likumu "Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta septīto daļu, 5.panta pirmās daļas 2.punktu, 35.panta trešo daļu, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 34.panta septīto daļu, Satversmes tiesas 2011.gada 27.janvāra spriedumu lietā Nr.2010-22-01, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Akciju sabiedrībai "Reversed" pasludināts maksātnespējas process ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas spriedumu 2012.gada 28.maijā; tās maksātnespējas process izbeigts 2016.gada 23.augustā.

Prasība celta maksātnespējas procesa ietvaros, nolūkā saņemt uz likuma pamata noteiktus maksājumus, saistību izpildei kā ar fizisku personu, tā valsti (sk. Maksātnespējas likumā).

Tiesvedības laikā, prasītājai atjaunota maksātspēja, mainīts tās firmas nosaukums uz AS "Latzemes nekustamie īpašumi", ko apliecina ieraksts Uzņēmumu reģistrā un Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2016.gada 2.septembra lēmums.

Jelgavas tiesas zemesgrāmatu nodaļas nodalījums un tā ieraksti pierāda prasītājas īpašuma tiesības kopīpašumā nekustamam īpašumam ar adresi Meiju ceļš 40, Jelgavā, kas ir zemes nekustams īpašums. 2009.gada 1.oktobra un 2012.gada 18.decembra vienošanās ar kopīpašniekiem, 2015.gada 21.septembra vienošanās par zemes nomas maksājumiem pierāda prasītājas prasījuma tiesības.

Līdz ar to, prasījuma tiesības prasītāja pierādījusi, atbilstoši Civillikuma 1483. panta 4.punktam, ar zemes īpašuma kopīpašnieku līgumiem un vienošanos, kas noslēgta 2015. gada 21.septembrī, kā nosacījumu prasības tiesībai uz darījuma pamata.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments paplašinātā sastāvā, lietā Nr. SKC-118/2016 sniedzis atziņu, ka ikvienam kopīpašniekam ir tiesības prasīt nomas maksu uz likuma pamata pastāvošu piespiedu nomas tiesisko attiecību ietvaros, jo Civillikuma 1068.panta mērķis ir taisnīgi sadalīt tiesības un pienākumus, lai tiesības uz īpašumu spētu īstenot ikviens kopīpašnieks. Uz likuma pamata pastāvošu piespiedu nomas tiesisko attiecību ietvaros zemesgabala kopīpašniekam ir tiesības prasīt likumā noteikto nomas maksu proporcionāli tam piederošajai zemesgabala domājamai daļai neatkarīgi no citu kopīpašnieku piekrišanas šādam prasījumam un Civillikuma 1068.pants nav šķērslis šādas prasības apmierināšanai.

Šajā tiesvedībā, prasītājai prasījuma tiesības nodotas ar darījumu, saistību tiesībās, kur pārējie zemes īpašuma kopīpašnieki piešķīruši tiesības prasīt un saņemt nomas maksu un ar to saistītos maksājumus pilnā apmērā prasītājai. Aprobežot piešķirto tiesību nav pamata. Tiesiska darījuma sekas ir līguma izpildīšana.

Zemes gabala lietošanas kārtības plāns, zemes robežu plāns, ēku (būvju) izvietojuma shēma ēkai Meiju ceļā 46 pierāda, ka ēka Meiju ceļā 46, Jelgavā (kuras īpašnieks bija pašvaldība), atrodas uz zemes vienības Meiju ceļā 40, Jelgavā, 4930 kvm platībā, kas ir ēkas uzturēšanai funkcionāli nepieciešamais zemes gabals, kas apstiprināts Valsts zemes dienestā kā ēkas uzturēšanai nepieciešamais zemes gabalu robežu plāns, ko iesniegusi pašvaldība.

Jelgavas tiesas zemesgrāmatu nodaļas nodalījums un tā ieraksti pierāda atbildētājas īpašuma tiesības uz nekustamu dzīvokļa īpašumu un pie dzīvokļa īpašuma piederošo kopīpašuma domājamo daļu, ar adresi /adrese/, kas radušās uz 2006.gada 27.septembra pirkuma līguma pamata, koroborētas zemesgrāmatā 2006.gada 27.oktobrī.

Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta 5.punkts noteic dzīvokļa īpašniekam pienākumu maksāt nomas maksu par zemes lietošanu, ja dzīvojamā māja atrodas uz citai personai piederošas zemes.

Noteikti pierādītas prasītājas īpašuma tiesības un prasījuma tiesības uz prasībā norādīto zemes nomas priekšmetu un atbildētājas īpašuma tiesības uz ar to saistītu daudzdzīvokļu ēkā esošu dzīvokļa īpašumu un pie dzīvokļa īpašuma piederošām kopīpašuma domājamām daļām, kas pamatoti pierāda zemes nomas piespiedu tiesiskās attiecības starp pusēm uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14. pantā noteiktā pamata, jo zeme un uz tās esošā daudzdzīvokļu māja ir patstāvīgi īpašuma tiesību objekti, atbilstoši Civillikuma 994. panta noteikumiem.

No tā izdarāmi secinājumi, ka prasībā norādītā laika periodā no 2008. gada 1.janvāra līdz 2015. gada 31.decembrim, prasītājai ir tiesības prasīt nomas maksājumus par zemi un ar to saistītos maksājumus: nekustamā īpašuma nodokli un pievienotās vērtības nodokli, jo to noteic likums un vienošanās (sk. iepriekš), savukārt atbildētājai ir ar likumu noteikts maksāšanas pienākums.

Prasība tikusi celta zemes īpašnieka ar likumu noteiktu tiesību īstenošanai, nolūkā saņemt maksājumus, kurus dzīvokļa īpašuma īpašnieks nav veicis.

Zemesgrāmatu apliecības pierāda, ka prasītāja kā zemes īpašuma kopīpašniece uz kopīpašnieku darījuma (vienošanās) pamata, cēlusi prasību pret atbildētāju kā dzīvokļa īpašuma, kas nesaraujami saistīts ar zemes īpašumu, īpašnieci, ar prasību veikt nomas maksas un ar to saistīto maksājumu parādu, uz likuma pamata, par prasībā norādīto laiku, kas atbilst pušu tiesībām.

Pušu tiesiskās attiecības noregulē likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta trešā daļa. Tātad pušu nomas attiecībām nav brīvprātības rakstura, bet gan ir piespiedu raksturs, jo tās pastāv neatkarīgi no zemes īpašnieku vai dzīvokļa īpašuma īpašnieka gribas uz likuma pamata, kas aprobežo katra zemes īpašnieka tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu, vienīgi paredzot viņam tiesības saņemt no ēku un būvju īpašnieka nomas maksu, tāpat arī citus ar speciālo likumu noteiktus maksājumus, ņemot vērā Civillikuma 3. panta noteikumus, ka katra tiesiskā attiecība apspriežama pēc likuma, kas bija spēkā uz brīdi, kad tiesiskās attiecības radušās, pārgrozījušās vai izbeigušās. Neskartas paliek uz likuma pamata iegūtās tiesības.

Tāpat, dzīvokļa īpašuma īpašniekam jāpilda citi no likuma izrietoši pienākumi nomas tiesiskajās attiecībās, ņemot vērā arī administratīvu aktu, uz kā pamata noteikts zemes gabala lielums, aprēķinu vērtība.

Tādējādi uz likuma pamata pastāvošas zemes (piespiedu) nomas tiesiskās attiecības nevar kvalificēt kā darījumu Civillikuma 1765.panta otrās daļas izpratnē.

Uz likuma pamata pusēm izveidojas līgumam līdzīgas attiecības, bet ne līgums.

Faktiski atlīdzība nomas maksas veidā pēc juridiskās dabas pielīdzināma maksājumam par zemes īpašuma tiesību aprobežojumu.

Tiesību doktrīnā paustas atziņas, ka piespiedu noma nav piespiedu kārtā noslēgts līgums. Šo situāciju regulē likums, un tāpēc pareizāks ir apzīmējums likumiska noma (noma uz likuma pamata), tādējādi pasakot, ka notiek vienam piederoša īpašuma lietošana no otras personas puses par atlīdzību, kāda raksturīga nomai. Piespiedu nomas situācijā nenotiek īpašnieka zemes nodošana nomniekam, zeme jau vēsturisko notikumu rezultātā atrodas cita lietojumā. (Sk. K.Torgāns. Līgumu un deliktu tiesību problēmas. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 282.lpp.).

Ēkas īpašnieka (arī dzīvokļu īpašnieku) tiesība lietot zemi zem ēkas un pienākums samaksāt zemes īpašniekam par zemes lietojumu (nomas maksu) ir noteikts ar likumu, kas noteic arī nomas maksas apmēru.

Likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta pirmajā daļā noteikts, ka zemesgabala īpašniekam ir pienākums noslēgt

zemes nomas līgumu ar privatizētā objekta īpašnieku. Zemes nomas līgumu slēdz par tā zemesgabala lietošanu, ko pašvaldības dome vai tās pilnvarota institūcija, vai valsts akciju sabiedrība „Privatizācijas aģentūra" noteikusi kā dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamo zemesgabalu. Zemesgabala nomas maksu nosaka, pusēm rakstveidā vienojoties. Ja puses nevar vienoties, zemesgabala nomas maksa privatizētā dzīvokļa un mākslinieka darbnīcas īpašniekam nosakāma 6 procenti gadā no zemes kadastrālās vērtības (otrā daļa).

Arī likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta otrā[1] daļa noteic, ka zemes zem daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas nomas maksa nosakāma, pusēm rakstveidā vienojoties, bet, ja puses nevar vienoties, zemes nomas maksa nosakāma 6 procenti gadā no zemes kadastrālās vērtības.

Saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54,panta pirmo daļu zemes gabala īpašniekam ir pienākums noslēgt zemes nomas līgumu ar privatizētā objekta īpašnieku. Savukārt minētā likuma 50.panta pirmās daļas 3. punkts nosaka privatizētā objekta īpašnieka pienākumu slēgt zemes nomas līgumu vai pilnvarot dzīvojamās mājas pārvaldītāju un apsaimniekotāju slēgt zemes nomas līgumu ar tā zemes gabala īpašnieku — fizisko vai juridisko personu uz kura zemes atrodas privatizētais objekts.

Puses nomas līgumu nav noslēgušas, prasītājas prasījums nav vērsts uz zemes nomas līguma noslēgšanu.

Tātad, dalīto zemes un daudzdzīvokļu ēkas nekustamo īpašumu īpašnieku starpā pastāvošo likumisko nomas tiesisko attiecību gadījumā saistību tiesību būtiskās sastāvdaļas ir noteiktas ar likumu: nomas maksa seši procenti gadā no zemes kadastrālās vērtības (sk. likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta otrā daļa) un nomājamā platība ar administratīvu aktu, t.i., pašvaldības noteiktā (sk. likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta pirmā daļa).

Zemes nomas maksas parāda piedziņai zemes īpašniekam nav jāveic nekādi pasākumi vai jāievēro ārpus tiesas kārtība strīda noregulēšanai (sk. Civillikuma 1427.pants, Latvijas Republikas Augstākās tiesas spriedums lietā SKC-244/2006).

Atbildētājai kā dzīvokļa [..] īpašniecei ir pienākums maksāt par zemes gabala izmantošanu atbilstoši piederošā dzīvokļa īpašuma lielumam, saskaņā ar Civillikuma 2289., 2309.pantu, likuma "Par dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta pirmās daļas 3.punktu, likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50., 54.pantu.

Prasības summas aprēķins nav apstrīdēts, tas pierādīts ar noteiktiem rakstveida pierādījumiem, tajā skaitā maksāšanas paziņojumiem par nekustamā īpašuma nodokli strīdus periodam.

Satversmes tiesas spriedumā lieta Nr.2008-34-01 23.3. secinājumā ir tieša norāde uz to, ka nodokļi, ar kādiem tiek aplikti personas ienākumi no nekustama īpašuma, ir noteikti nodokļu likumos. Secīgi, strīdā piemērojami kā speciālie likumi – likums "Par nodokļiem un nodevām", likums "Par nekustamā īpašuma nodokli" un likums "Par pievienotās vērtības nodokli", kā arī Pievienotās vērtības nodokļa likums.

No likumdevēja noteiktā, nav šaubu, ka zemes nomas maksa likumā noteikta tās bāzes apmērā un no tās papildus aprēķināmi nodokļi.

Dzīvokļa īpašuma īpašniekam, kas ir atbildētāja lietā, ir pienākums maksāt nomas maksu 5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā par laiku no 01.01.2008. līdz 30.09.2009. un 6% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā par laiku no 2009.gada 1.novembra un jākompensē nekustamā īpašuma nodoklis atbilstoši tam piederošajām ēkas domājamām daļām par to zemes gabala daļu, kas noteikta kā funkcionāli nepieciešamā, ēku nododot privatizācijai, par laika periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.decembrim, uz likuma pamata (sk. likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 54.panta otrā daļa).

Matemātiskās darbības, veicot prasības summas aprēķinu, satur nepieciešamās ziņas, kas atrodamas iesniegtajos rakstveida pierādījumos, un ir aprēķinātas atbilstoši noteiktā kārtībā noteiktajam zemes gabalam, kas nepieciešams dzīvojamās mājas apsaimniekošanai un uzturēšanai, atbilstoši atbildētājas īpašumā esošajām tās domājamām daļām.

Savukārt prasības summas aprēķins, kopsakarībā ar pašvaldības maksāšanas paziņojumiem par nekustamā īpašuma nodokli 2010., 2011., 2012., 2013., 2014.gadam, pierāda aprēķinu veikšanas pamatu saistītajam prasījumam par nekustamā īpašuma nodokļa kompensāciju.

Kadastrālā vērtība zemei tās nomas attiecībās pierādīta ar noteiktiem rakstveida pierādījumiem, veikto aprēķinu, to apšaubīt nav pamata.

Prasītāja aprēķinu nomas maksai veikusi uz likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12. panta pamata, atbilstoši gadā noteiktajai zemes kadastrālajai vērtībai.

Likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" Pārejas noteikumu 16. punkts noteic, ka pienākuma kompensēt zemes īpašniekam nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu atcelšanu stājas spēkā 2015. gada 1. janvārī.

Secīgi, līdz 2015. gada 1. janvārim, uz likuma pamata ir pamatots prasījums kompensēt nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu. Maksājuma aprēķins iesniegts tiesā, tāpat tā pamatojošie rakstveida pierādījumi (skat. iepriekš).

Likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta septītajā daļā noteiktais, ka pakalpojuma vērtībā iekļaujamas visas izmaksas, kā arī visi nodokļi un citi obligātie maksājumi, kas saistīti ar šā pakalpojuma sniegšanu, izņemot pievienotās vērtības nodokli, norāda uz likumdevēja noteiktu tiesību prasītājai kā pievienotās vērtības nodokļa maksātājai prasīt, bet atbildētājam pienākumu maksāt aprēķināto pievienotās vērtības nodokli, proporcionāli dzīvokļa īpašumam piederošajām domājamām daļām, kas pamatoti ņemts vērā, veicot prasības summas aprēķinu.

Pievienotās vērtības nodoklis aprēķināts speciālā likumā noteiktā kārtībā (Pievienotās vērtības nodokļa likums), no prasības par zemes nomas maksas aprēķinātā parāda summas, aprēķina veikšanas pamatotību vai matemātiskos aprēķinus apšaubīt nav pamata. Prasītāja ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā pievienotās vērtības nodokļa maksātāja 1997.gada 24.jūlijā.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007. gada 29. augusta spriedums lietā SKC-535/2007 dod skaidrojumu, ka tiesa pamatoti, piedzenot zemes nomas maksu, piedzinusi arī PVN summu, kas saņēmējai iemaksājama valsts budžetā. Likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 2. panta deviņpadsmitajā daļā noteikts, ka nomas darījumos ar nodokli apliekamā vērtība ir visi nomas līgumā noteiktie maksājumi.

Piemērojamās tiesību normas tiesa piemēro uz brīdi, kad pastāvēja zemes nomas piespiedu tiesiskās attiecības starp pusēm, atbilstoši Civillikuma 3. panta noteikumiem.

Laikā līdz 2012. gada 31.decembrim tieši piemērojama likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 2. panta deviņpadsmitā daļa, pēc 2013. gada 1. janvāra Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 2. punkts, 6. pants.

Secīgi, uz likuma pamata, piedzenams gan kompensējamais nekustamā īpašuma nodokļa maksājums, gan pievienotās vērtības nodoklis. Uz likuma balstītā apsvēruma dēļ, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 28. decembra spriedums lietā Nr.SKC-110/2015 šajā strīdā nav piemērojams. Turklāt, tajā Augstākā tiesa nav atsaukusies un norādījusi uz judikatūras maiņu.

Zemes nomas piespiedu attiecības starp pusēm ir konstatējamas uz prasītājas iesniegto rakstveida pierādījumu pamata – zemesgrāmatu akti un vienošanās starp zemes īpašuma kopīpašniekiem dod prasītājai tiesības tiesas ceļā noteikt nomas priekšmetu, nomas maksu, kas atbilst likuma noteiktajai, kā arī papildus maksājumus, kas noteikti ar likumu – kompensēt nekustamā īpašuma nodokli un maksāt pievienotās vērtības nodokli, jo noteikti pierādīts, ka prasītājs ir šī nodokļa maksātājs kopš 1997.gada un to noteic likums, kurš spēkā nomas tiesisko attiecību laikā starp pusēm.

Valsts ieņēmumu dienests skaidro, ka piespiedu zemes noma par atlīdzību ir pakalpojuma sniegšana, kas PVN likuma izpratnē ir ar PVN apliekams darījums. Reģistrēts nodokļa maksātājs izraksta nodokļa rēķinu vai nodrošina, ka to izdara trešā persona. Tātad, ja zemes īpašnieks ir reģistrējies PVN maksātāju reģistrā, zemes nomas maksai papildus tiek piemērots PVN atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai likmei 21% (Rīgas

apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses M.Bebrišas lekcija TMC 2016. gada 31. oktobrī).

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 131.panta pirmo daļu reģistrēts nodokļa maksātājs izraksta nodokļa rēķinu par veikto darījumu ne vēlāk kā piecpadsmitajā dienā no darījuma brīža vai avansa maksājuma saņemšanas brīža, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

Pušu starpā ir strīds, darījums tiks uzskatīts par noslēgtu brīdī, kad stāsies spēkā tiesas nolēmums. Tādējādi zemes īpašniekam ir pienākums izrakstīt nodokļa rēķinu un veikt PVN samaksu 15 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Uz šādu PVN likuma normu piemērošanu norādījis arī Valsts ieņēmumu dienests 01.08.2014 uzziņā Nr.8.11-20/63149 1, kas publicēta VID mājas lapā, kā arī ir papildus arguments tam, ka lietā nav iestājies noilgums ne Civillikuma, ne Komerclikuma izpratnē.

Kā norāda lietā noskaidrotie apstākļi, piemērojamās tiesību normas, doktrīna un judikatūra, prasītājas tiesības aizsargājamas tiesā, nolūkā novērst tās tiesību un likumīgo interešu aizsardzību, jo atbildētāja prasībā norādītā laika periodā, ilgstoši lietojusi prasītājai piederošu nekustamu īpašumu, neveicot par to maksājumus, iegūtie pierādījumi liecina, ka apšaubīt to nav pamata.

Atbildētāja nav samaksājusi prasītājai par zemes nomu un ar to saistītos, uz likuma pamata noteiktos papildus maksājumus, ir izveidojies parāds. Tiesa atzīst par pamatotu prasītājas lūgumu atzīt tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus no piespriestās, bet nesamaksātās summas uz likuma pamata, jo to noteic Civilprocesa likuma 195. pants, kā arī likumisko procentu maksāšanas pienākumu un to apmēru nosaka Civillikuma 1759., 1765. pants.

Saistību tiesības, kas starp pusēm ir uz likuma pamata, saskaņā ar Civillikuma 1732. pantu, tāpat kā visas privāttiesības, aizsargājamas tikai tiesas ceļā; tādēļ neviens nedrīkst meklēt savas tiesības patvaļīgi.

Tiesību doktrīnas atziņa, ka neapšaubāmi, tiesai vispirms jāpārbauda prasītāja tiesību aizskāruma esamība. Šo jautājumu noskaidrošana nav atkarīga no atbildētāja celtajiem iebildumiem pret prasību (sk. Līcis A., Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2003, 26.lpp.). Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteiktajam principam jāpierāda, pierādījumi jāiesniedz tam, kurš apgalvo, un nevis tam, kurš noliedz. Tādējādi *onus probandi* – pierādīšanas nasta jeb pierādīšanas pienākums vispirms gulstas uz prasītāju, kurš griežas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda (..) (sk. Līcis A., Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Mācību līdzeklis tiesību zinātņu studentiem, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2003, 72.lpp.; Civilprocesa likuma komentāri, I daļa (1.-28.nodaļa), sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2011, 256.lpp.).

Prasītājas iesniegtie rakstveida pierādījumi pietiekami pierāda kā prasības pamatu, tā priekšmetu, prasības summu, ir ticami, jo pretēji pierādījumi, kas tos noteikti izslēgtu, pušu sacīkstē nav iegūti. Šādu apsvērumu dēļ, novērtējot prasītājas iesniegtos rakstveida pierādījumus, kopsakarībā ar piemērojamām tiesību normām, ņemot vērā doktrīnu un judikatūru, prasība ir pamatota un jāapmierina pilnīgi.

Celta prasība prasītājas kā juridiskas personas, kurai pasludināts maksātnespējas process, labā; prasītāja pie prasības celšanas ar likumu atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas (Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 10.punkts), kas ir izņēmums no vispārīgiem noteikumiem par tiesas izdevumiem.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 3. pantu (sk. arī Civillikuma 3. pantu), tiesvedību civillietā regulē civilprocesuālo tiesību normas, kas ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību izdarīšanas vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā.

Civillieta ierosināta, atbilstoši Civilprocesa likuma 1.panta, 6.panta pirmās daļas noteikumiem, atbilstoši likumā noteiktajai piekritībai un strīda pakļautībai, Civilprocesa likuma $30.^3$ nodaļas kārtībā.

Secīgi, prasītājai ir neskartas tiesības uz tās atbrīvošanu no tiesas izdevumiem (sk. 43.panta pirmajā daļā, 33. panta otrajā daļā), kas attiecas uz valsts nodevu, kancelejas nodevu un ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem, jo tās noteiktas ar likumu (sk. Maksātnespējas likumā, Civilprocesa likumā).

Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to maksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos [..].

No tā izdarāms secinājums, ka tiesas izdevumi – valsts nodeva, atbilstoši prasības summai 71,14 euro (Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktā) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu šajā lietā summā 6,96 euro (Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktā), saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo un otro daļu ir jāmaksā atbildētājai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta otro daļu, ar lietas vešanu saistītos izdevumus (Civilprocesa likuma 33. panta trešā daļa), tajā skaitā, izdevumus par advokāta palīdzību (turpat, 1. punktā, 44. panta pirmās daļas 1. punktā), un izdevumus sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu (turpat, 3.punktā, 44.panta pirmās daļas 3.punktā) piespriež no atbildētājas par labu prasītājai.

Prasību cēlusi zvērināta advokāte /vārds,uzvārds/ pēc prokūras un ordera Nr.42470 (vienošanās Nr.010308) pamata, ko pierāda tiesai iesniegtie procesuālie dokumenti un pierādījumi – prasības pieteikums maza apmēra prasībā par naudas piedziņu, orderis un publiskā reģistra ieraksts.

Prasību ceļot, iesniegts advokāta rēķins [..] un maksājuma uzdevums, kas pierāda, ka prasītājai bijuši izdevumi par advokāta palīdzību 210 euro apmērā.

Advokāta rēķinā norādīts, ka šie izdevumi taisīti par juridisko palīdzību, prasības pieteikuma sagatavošanā, iesniegšanā tiesā, ar 13 atbildētājiem, cita starp, /pers. A/.

Kā faktu, kurš nav jāpierāda tiesai, atbilstoši tiesā veiktajām procesuālajām darbībām, Civilprocesa likuma 96. pantu, tiesa vērtē to, ka tiesa likusi prasītājai izdalīt prasījumus pret katru atbildētāju atsevišķi ceļot prasību parāda piedziņai, ņemot vērā īpašuma tiesības uz atsevišķiem dzīvokļu īpašumiem un atšķirīgās prasījumu summas pret katru no atbildētājiem.

Nav šaubu, ka citi izdevumi lietā nav taisīti, jo par to nav bijis nekāda paziņojuma, kā arī nav tikuši iesniegti pierādījumi tiesai.

Secīgi, visu šo summu no atbildētājas piedzīt nav pamata, nav taisnīgi un tiesiski pamatoti. Ņemot vērā rēķinā norādītās personas, rēķina summa dalāma vienādās daļās uz 13, kas ir personu skaits, atbilstoši kurām tikusi veikta zvērināta advokāta palīdzība. 210/13=16,16 euro. Lietas materiāliem pievienots maksājuma uzdevums, kas apliecina prasītājas veikto maksājumu par dokumentu atvasinājumu izgatavošanu lietā 3,13 euro apmērā.

Šādā apmērā ar lietas vešanu saistītie izdevumi (Civilprocesa likuma 33. panta trešā daļa) izdevumi par advokāta palīdzību un rakstveida pierādījumu iegūšanu (turpat, 1.punkts un 3.punkts), saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1.punktu, 3.punktu, otro daļu, ceturto daļu,

piekto daļu, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, jāpiespriež no atbildētājas par labu prasītājai.

Piemērojot Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, tiesa noteic atbildētājai ar likumu noteiktu maksimālo procesuālo termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, lai personai netiktu liegti iztikas līdzekļi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru: Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 14.februāra spriedumā lietā Nr. SKC-75; 2009.gada 25.novembra lēmumā lietā Nr. SPC-111; 2013.gada 26.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKC-1106 pausts viedoklis, ka Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs, līdz ar ko tiesām minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu, ir pienākums, neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem, noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus.

Civillikuma 1759. panta 1. punkts nosaka, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Civillikuma 1765.panta otrā daļa nosaka, ka likumisko procentu apmērs par tāda naudas parāda samaksas nokavējumu, kas kā atlīdzība nolīgta līgumā par preces piegādi, par pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, līguma attiecībās, kurās piedalās patērētājs, ir seši procenti no simta gadā.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1756., 1759.panta 1.punktu un 1765.panta otro daļu ir pamats noteikt prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos procentus – 6% gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas.

Nodrošinot valsts tiesības saņemt likumā noteiktos ienākumus valsts budžetā, arī atbilstoši likumam "Par nodokļiem un nodevām", taisāms spriedums par šo tiesas izdevumu piedziņu no atbildētājas valsts labā, nosakot tam ar likumu noteikto termiņu sprieduma labprātīgai izpildei (sk. Civilprocesa likuma 204.[1] pantā).

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 189., 193., 199. pantu, 30.[3] nodaļu, tiesa

nosprieda:

apmierināt pilnīgi pie prasības celšanas maksātnespējīgās akciju sabiedrības "Reversed" maza apmēra prasību par naudas piedziņu pret /pers. A/ ar prasības summu 214,32 euro.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, kā dzīvokļa īpašuma /adrese/, īpašnieces, par labu akciju sabiedrībai "Latzemes nekustamie īpašumi", reģistrācijas Nr.40003347400, zemes nomas maksas parādu 160,25 euro, pievienotās vērtības nodokļa 33,65 euro un nekustamā īpašuma nodokļa kompensāciju 20,42 euro par laika posmu no 2008. gada 1.janvāra līdz 2015. gada 31.decembrim, ar prasības summu 214,32 euro (divi simti četrpadsmit euro 32 centi) un izdevumus par advokāta palīdzību 16,16 euro (sešpadsmit euro 16 centus), izdevumus sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu – dokumentu atvasinājumu izgatavošanu 3,13 (trīs euro 13 centus), tos ieskaitot AS "DNB banka", kontā Nr.LV35RIKO0002930216021.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu Latvijas Republikai tiesas izdevumus – valsts nodevu 71,14 euro (septiņdesmit vienu euro 14 centus) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,96 euro (sešus euro 96 centus).

Valsts nodeva 71,14 euro iemaksājama:
Saņēmējs: Valsts kase
Reģistrācijas nr. 90000050138
Konta Nr. LV55TREL1060190911200
Saņēmēja banka: Valsts kase
BIC kods TRELLV22

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,96 euro iemaksājami:
Saņēmējs: Tiesu administrācija
Reģistrācijas nr. 90001672316
Konta Nr. LV51TREL2190458019000
Saņēmēja banka: Valsts kase
BIC kods TRELLV22

Iemaksas mērķis: jānorāda lietas numurs, kā arī fiziskai personai - vārds, uzvārds, personas kods; juridiskai personai - nosaukums un reģistrācijas numurs.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās un pienākumu šajā termiņā nekavējoties iesniegt pierādījumus par tā izpildi, izskaidrojot iespējamās procesuālās sekas, ja tas netiek izdarīts, tiek izdots izpildu raksts un nodots izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam. No tā iestājas pienākums apmaksāt ar sprieduma izpildi saistītos izdevumus.

Noteikt akciju sabiedrībai "Latzemes nekustamie īpašumi", reģistrācijas Nr.40003347400, tiesības saņemt likumiskos 6% gadā līdz sprieduma izpildei no piespriestās, bet nesamaksātās summas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no 2017.gada 7.jūnija, kad taisīts spriedums, Zemgales apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Jelgavas tiesā, ja pastāv Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktie apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamati.

Tiesnese M. Griķe